

Memo opbrengst 1 oktober- regio ochtend

Sietske Heddema 1 oktober 2025

Kern

De afgelopen regiodag op 1 oktober is de variantenstudie voor het Ontwikkelperspectief centraal gezet. In deze memo de belangrijkste reacties en vervolgvragen die gesteld zijn door de aanwezige bestuurders. De memo is bedoeld enerzijds als reminder voor het huiswerk van Studio bereikbaar, en anderzijds als geheugensteun voor de bestuurders om een gesprek binnen de colleges te faciliteren naar aanleiding van deze regio-ochtend.

Inleiding van de ochtend

Studio Bereikbaar (Christian Rommelse) heeft uitgebreid de variantenstudie toegelicht. Vanuit een eerste analyse uit de rode dradennotitie (raadsconsultaties op de contourenschets) en inzicht in de huidige plannen die er bestaan in onze regio, en wat deze plannen ook doen ten aanzien van nabijheid, hoofdgroenstructuur , en geplande energievoorzieningen. Daarmee is verder gebouwd aan drie onderzoeksvarianten: één variant met doorgaan op bestaande plannen en extrapoleren naar 48.000 woningen in 2050, één variant vanuit concentratie rond (bestaande en mogelijk nieuwe) OV knooppunten, en een schaa sprong variant met extra verdichting en nabijheid in met name de drie steden ADZ.

Reacties

In staccato zijn er de volgende onderwerpen naar voren gekomen:

- Eerste reactie: kiezen we voor doorgaan op de weg van variant 1 dan missen we meerwaarde kansen voor onze regio, minst aantrekkelijk. Ook roept het geen innovatie op, of ruimte voor nieuwe vormen van wonen.
Hoe kijkt het rijk en de provincie tegen deze variant aan? (*7 november is er een bijeenkomst met rijk, provincies waterschappen om samen over de varianten te spreken, dan wordt dit meer duidelijk*)
- Wat betekent het voor onze regio als we niet inzetten op die extra 8000 van variant 1, en wat zijn de effecten om juist wel die extra groei in variant 1 op te nemen (voor onze brede welvaart).
- Bestaande keuzes ter discussie stellen: hoe doen we dat terwijl we ook een betrouwbare overheid willen zijn.
- Goed dat we het onduidelijke begrip van “onze regionale identiteit “ niet langer als uitgangspunt nemen van deze variantenstudie, maar uitgaan van ons “Daily Urban System (DUS). Nabijheid centraal.
- Nota Ruimte noemt ook 48.000 woningen. Dit is wat we als regio zelf hebben voorgesteld en nu kwantitatief zo is opgenomen en kunnen we kennelijk ook realiseren. De vervolgvraag is nu hoe zit het met de kwaliteit, draagt het bij en hoe draagt het bij aan onze brede welvaart. Zit er ruimte naar boven in?.)
- Onze groei zal vooral bestaan uit binnenlandse en buitenlandse migratie: de natuurlijke bevolksgroei is er niet echt meer.
- We moeten onze positie steeds blijven bezien vanuit de verbinding met de omliggende regio's: Amersfoort, Twente, Zwolle, Arnhem, Achterhoek. Vanuit werken, wonen, verplaatsingen. De verbinding Zwolle-Apeldoorn-Deventer-Arnhem is daar heel cruciaal in.
- We vormen kennelijk de bandstad rondom de randstad. Wat betekent dat en hoe verhouden we ons tot regio's met een vergelijkbare status.

Onderzoeksvragen

- De concentratievarianten spreken aan, maar wat is het effect op de kleinere kernen, denk aan Epe Heerde wanneer alle ballen op ov en de versterking op de steden ADZ wordt gezet? Wat is minimaal nodig aangroei om vitaal te blijven?
- Variant 2 vraagt grote investeringen (van het rijk, ProRail). Is dit realistisch? Welke groei moet hier mee samenhangen. (en wat betekent dit ten opzichte van bijvoorbeeld benodigde investeringen op de weg, wanneer er meer gekozen wordt voor een verspreid model)
- Wat zijn de demografische effecten op de drie varianten? Kan dit inzichtelijk gemaakt? Geef aan welke doelgroep je aan kunt trekken op de locaties in de varianten 2 en 3
En waar kiezen we voor? (we kiezen voor versterking van aantrekken jongeren en jonge gezinnen. Dat is een belangrijke motivatie achter onze verstedelijking. Daarnaast zullen we moeten verdiepen op welke economie wordt in welke variant versterkt? Diensten, MKB, toerisme, zorg of meer circulaire bedrijvigheid met hoge milieu categorieën.
- Geef meer aandacht aan een belangrijke economie van toerisme en recreatie in onze regio , werk dit per variant uit. Meer mensen woonachtig in de regio betekent ook meer recreatieve behoefte.
- Geef meer aan wat de toekomst van watergebonden industrie is, in relatie tot de varianten. Wat is de potentie. Dit in relatie met de potentie van groei op woningen van Lochem. Het station verplaatsen geeft veel mogelijkheden, maar betekent iets voor de belangrijke bedrijven die er zitten.
- Variant 2 en 3 geven mooie kansen voor water bodem sturend, waterkwaliteit en waterzuivering, en meervoudige ruimtegebruik rond de IJssel (samengaan een vorm van verstedelijking met woningbouw). Inspiratiekaarten van de regio 2120, zijn die voldoende als onderlegger gebruikt bij deze varianten? Wat betekent het uitgangspunt “hoogstedelijke voorzieningen” wat laten we liggen als we in variant 2 daar niet voor gaan?
- Voor welke mensen willen we met name bouwen? (als we jongeren willen aantrekken...wat is dan nodig in relatie tot soort werkgelegenheid en bestaande woningvoorraad)
- Een regionaal Inversterings Agenda (RIA) kunnen we nu al gaan opbouwen om de inzet van partners (kort, middel en lange termijn) inzichtelijk te maken en om strategische keuzes voor te kunnen leggen van grote / benodigde investeringen. We kunnen nu al tekenen en rekenen aan de hand van autonome ontwikkelingen en investeringen en gelijk op gaan lopen met het bouwen aan een visie. (dat gaan we in de regio ook opstarten) We moeten weten over welke investeringen we praten bij keuzes en welk maatschappelijk ‘rendement’ dit geeft. Wat is het potentieel van reizigers rond bestaand ov net? En met de uitbreidingen?
- Is er een alternatief voor het “lijntje light rail” zoals nu gesuggereerd in de kaarten> mag steviger, de relatie naar Zwolle (Arnhem). We hebben het over investeringen die sowieso doorwerken naar en na 2100. Maak een variant met een lightrail van Dieren via Apeldoorn en Epe naar Zwolle, inclusief inzet van gemengde milieus rondom nieuwe stations.
- In variant 3 is de bypass van de IJssel uitgewerkt, maar is er ook een ruimer variant denkbaar waarbij de natuur, landschap en water ruim baan krijgen. Dus zonder verstedelijking stadsland Deventer? (Passend bij nabijheid OV knooppunt Deventer. (antwoord: dit lijkt niet samen te gaan als uitgangspunt bij de systeemkeuze van variant 3... want daar is verdichtingscirkel van 2.5 km rond stations het uitgangspunt).
- Wat is de potentie van menging lage milieucategorie bedrijven en woningbouw in onze bedrijventerreinen? Wat betekent dit voor uitplaatsingen en strategie lange termijn. Het idee van mengen is als belangrijk uitgangspunt meegenomen in de contourenschets, veel bedrijvigheid leent zich hier voor, maar wordt nu eigenlijk nog maar heel weinig toegepast, uitgezonderd mengen van voorzieningen en wonen rondom stations.
- Is uitgangspunt van provinciale RPW niet erg sturend op kwantiteit van bedrijfslocaties en minder op kwaliteit van levendige werkmilieus en omgevingen? (Antwoord; we zitten er met provincie in, dus ook daar kunnen nieuwe inzichten tot andere keuzes leiden ... provincie GLD maakt momenteel eigen Omgevingsvisie waar keuzes nog gemaakt moeten worden.